

11.09.2023

РІВНЯННЯ. ОСНОВНІ ВЛАСТИВОСТІ РІВНЯНЬ. УРОК В 7-МУ КЛАСІ №3

Вчитель: Родіна Алла Олегівна
(rodinallo4ka@gmail.com)

× Мета:

- × •Повторити вивчений матеріал про рівняння, його корені та способи розв'язування;
- × •Повторити основні властивості рівняння на основі вивченого матеріалу;
- × •Закріпити набуті знання розв'язуванням різнотипних рівнянь;

Закінчити речення:

1. Рівняння - це...

Запам'ятайте!

Рівнянням називається рівність, що містить невідоме, значення якого треба знайти.

2. Коренем або розв'язком рівняння називається...

Запам'ятайте!

Значення невідомого, за якого рівняння перетворюється на правильну числову рівність, називається коренем рівняння.

3. Розв'язати рівняння означає...

Запам'ятайте!

Розв'язати рівняння — означає знайти всі його корені або встановити, що рівняння не має жодного кореня.

Правило	Приклад
Щоб знайти невідомий доданок, треба від суми відняти відомий доданок	$12 + x = 30;$ $x = 30 - 12;$ $x = 18$
Щоб знайти невідоме зменшуване, треба до різниці додати від'ємник	$y - 7 = 12;$ $y = 12 + 7;$ $y = 19$
Щоб знайти невідомий від'ємник, треба від зменшуваного відняти різницю	$22 - z = 15;$ $z = 22 - 15;$ $z = 7$
Щоб знайти невідомий множник, треба добуток поділити на відомий множник	$a \cdot 7 = 77;$ $a = 77 : 7;$ $a = 11$
Щоб знайти невідоме ділене, треба частку помножити на дільник	$b : 14 = 5;$ $b = 5 \cdot 14;$ $b = 70$
Щоб знайти невідомий дільник, треба ділене поділити на частку	$80 : k = 4;$ $k = 80 : 4;$ $k = 20$

АЛГОРИТМ розв'язування рівнянь

- 1)Перевірити, чи не треба помножити (поділити) обидві частини рівняння на одне й те саме число, що не дорівнює 0. Якщо так, виконати дію.**
- 2)Перевірити, чи не можна спростити вирази в лівій та правій частинах рівняння окремо (розкрити дужки, звести подібні доданки). Якщо так, спростити ці вирази.**

3) Перевірити, чи не знаходяться відомі і невідомі доданки в різних частинах рівняння. Якщо так, то перенести доданки, щоб відомі числа знаходились в одній частині рівняння, а невідомі – в іншій.

4) Привести рівняння до вигляду $ax = b$, де a і b – числа, а x – невідомий множник, і знайти цей невідомий множник.

ГРА «ЗНАЙДИ ПОМИЛКУ».

Чи правильно виконано в рівнянні перенесення доданків з однієї частини в іншу :

а) $5x - 16 = 14;$

$$5x = 14 + 16.$$

б) $8y = 10 + 3y;$

$$8y + 3y = 10.$$

в) $24x - 16 = 8 + 12x;$

$$24x - 12x = 8 - 16.$$

г) $7(x + 2) = -14;$

$$7x + 14 = -14;$$

$$7x = 14 - 14.$$

д) $8y = 2(5 - y);$

$$8y = 10 - y;$$

$$8y + y = 10; 9y = 10.$$

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЗНАНЬ.

РОЗВ'ЯЖІТЬ РІВНЯННЯ:

- а) $6x - 12 = 5x + 4$; (переносимо доданки);
- б) $\frac{7}{9}x + 3 = \frac{2}{9}x + 5$; (спочатку помножимо обидві частини на 9, а потім переносимо доданки);
- в) $21 \cdot (4 - 6y) = 21y - 42$; (спочатку ділимо обидві частини на 21, а потім переносимо доданки);
- г) $-5 \cdot (3x + 1) - 11 = -16$ (цей приклад не вкладається в жодну з цих схем).

РОЗВ'ЯЗАННЯ РІВНЯННЯ:

а) $6x - 12 = 5x + 4;$

1) переносимо доданки

$$6x - 5x = 4 + 12;$$

2) Обчислюємо $x = 16.$

б) $\frac{7}{9} \cdot x + 3 = \frac{2}{9} \cdot x + 5;$

1) спочатку помножимо обидві частини на 9

$$\left(\frac{7}{9}x + 3\right) \cdot 9 = \left(\frac{2}{9}x + 5\right) \cdot 9;$$

$$7x + 27 = 2x + 45;$$

2) переносимо доданки

РОЗВ'ЯЗАННЯ РІВНЯННЯ:

✗ $7x - 2x = 45 - 27;$

3) обчислюємо

$$5x = 18; \quad x = 18 : 5; \quad x = 3,6.$$

в) $21 \cdot (4 - 6y) = 21y - 42;$

1) спочатку ділимо обидві частини на 21

$$21 \cdot (4 - 6y) : 21 = 21 \cdot (y - 2) : 21;$$

$$4 - 6y = y - 2.$$

2) переносимо доданки

$$-6y - y = -2 - 4;$$

3) Обчислюємо

$$-7y = -6; \quad y = \frac{6}{7}.$$

РОЗВ'ЯЗАННЯ РІВНЯННЯ:

$$a) -5 \cdot (3x + 1) - 11 = -16.$$

$$-5 \cdot (3x + 1) - 11 = -16; \quad 1)$$

$$-15x - 5 - 11 = -16; \quad 2)$$

$$-15x - 16 = -16; \quad 3)$$

$$-15x = 0; \quad 4)$$

$$x = 0. \quad 5)$$

Звернемо увагу на перехід від кроку 3) до кроку 4). Звісно, що учні запропонують перенести -16 з лівої частини у праву із протилежним знаком, тоді в правій частині будемо мати $-16 + 16 = 0$.

Розв'язання рівняння

Позбутися знаменників (якщо
вони є),
розкрити дужки (якщо вони є)

перенеси доданки, щоб
відомі знаходились в одній
частині, а невідомі — в
іншій, змінюючи знаки на
протилежні

звести подібні доданки,
звести рівняння до вигляду
 $ax = b$

знайти корені рівняння

Пам'ятай алгоритм
розв'язання лінійного
рівняння з однією
змінною

ЗА ДОПОМОГОЮ АЛГОРИТМУ РОЗВ'ЯЗАТИ РІВНЯННЯ

$$2x-5=17,$$

$$2(x-1)=2x-2,$$

$$2x+5=2x+3.$$

Запам'ятайте:

Розв'язати рівняння –
означає знайти його корінь або безліч
коренів, або встановити, що рівняння
не має жодного кореня.

Приклади	1. $2x-5=17,$	2. $2(x-1)=2x-2,$	3. $2x+5=2x+3,$
1	$2x=17+5,$	$2x-2 = 2x-2,$	$2x-2x=3-5,$
2	$2x=22,$	$2x-2x=-2+2,$	$0x=-2$
3	$x=22:2,$	$0x=0,$	$x=-2:0,$
4	$x=11.$	x –будь-яке число	Коренів не має
	Рівняння має один корінь	Безліч коренів	ділить на 0 не можна.
5	Відповідь: $x=11$	Відповідь: безліч коренів	Відповідь: коренів не має

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

$$1) \frac{2}{3}x + \frac{7}{3} = \frac{5}{3}$$

$$2) 15x - 10 = 20x + 5$$

$$3) -4(x + 5) = -16;$$

$$4) 3(x + 7) = 2(x - 8);$$

Дякую за урок!

